

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Hankó Faragó Ügyvédi Iroda (fél címe 1, ügyintéző: dr. Hankó Faragó Nóra ügyvéd) által képviselt felperes neve (...) felperesnek, az Ivanovits Ügyvédi Iroda (...., ügyintéző: dr. Ivanovits Andrea ügyvéd) által képviselt Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (....) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2013. október 22. napján kelt, 2.P.20.753/2013/11. számú ítélete ellen az alperes 12. sorszám alatti fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 272.500 (Kétszázhetvenkétezer-ötszáz) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt 919.900 (Kilencszáztizenkilencezer-kilencszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 11.499.307 forintot és ezen összeg után 2010. május 27. napjától 2013. június 30-áig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes, míg 2013. július 1. napjától a kifizetésig, az adott naptári félét teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félét első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, továbbá 827.811 forint perköltséget, míg a felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára az adóhivatal külön felhívására 59.800 forint eljárási illetéket.

Végül akként rendelkezett, hogy a további 688.000 forint eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet tényállása szerint a felperes 2009. június 25-én elektronikus úton agrár-környezetgazdálkodási támogatás iránti kérelmet terjesztett elő 6,22 ha területre integrált gyümölcs és szőlőtermesztési célprogramban, továbbá 275,08 ha területre integrált szántóföldi növénytermesztési célprogramban. Kérelméhez mellékelte a F. Magyar Z.-Gy. Sz. Sz. T. tagsági igazolását.

Az alperes Közvetlen Támogatások Igazgatósága, mint elsőfokú hatóság a 2010. január 21-én kelt határozatával a felperes támogatási kérelmének részben helyt adott és integrált gyümölcs és növénytermesztési programban előzetesen 6,22 ha területet jóváhagyott, a kérelem további részét elutasította. Ez utóbbi döntését azzal indokolta, hogy a felperes az integrált szántóföldi növénytermesztési célprogramban a minimálisan szükséges 44,2 pontszám helyett 38,6 pontot ért el. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú hatóság a 2010. május 10-én hozott határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A felperes a másodfokú határozatot keresettel támadta meg.

Az alperes központi szerve, mint másodfokú hatóság 2010. szeptember 20-án kelt határozatával a 2010. május 10-ei másodfokú határozatot a keresetlevélben foglaltak alapján visszavonta, egyben az elsőfokú határozatot megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására utasította. Az új eljárásban az elsőfokú hatóság a 2010. november 24-én meghozott határozatával a felperes támogatási kérelmének részben helyt adott.

A felperes ezt megelőző időpontban, 2010. április 29-én területazonosítási kérelmet nyújtott be, amelyben az elsőfokú határozattal gyümölcs és szőlőtermesztési célprogramban előzetesen jóváhagyott területeket tüntette fel, a szántóföldi célprogramban igényelt területeket nem tüntette fel arra tekintettel, hogy az alperes az erre irányuló kérelmét eredetileg elutasította.

A felperes a másodfokú határozat visszavonása és az új, elsőfokú határozat meghozatala után 2011. május 10-én benyújtotta területazonosítási kérelmét az integrált szántóföldi növénytermesztési célprogrammal érintett területekre is, azt azonban az alperes a 2011. augusztus 10-én meghozott határozatával elutasította. A másodfokú hatóság a 2011. november 15-én kelt határozatával az elsőfokú határozatot megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására utasította. Ennek eredményeként az elsőfokú hatóság a felperes területazonosítási kérelmének 2012. február 9-én helyt adott. A felperes azonban az érintett - 2009. szeptember 1-jétől 2010. augusztus 31-éig tartó - gazdasági évre kifizetési kérelmet már nem tudott az alpereshez benyújtani, az erre a célra szolgáló elektronikus felület ugyanis ekkor már az ügyfélkapun keresztül nem volt elérhető. A felperes ezért a 2012. november 26-án kelt levelével a támogatási összeg kártérítési összegként való kifizetését kérte az alperestől, eredménytelenül.

A felperes ilyen előzményeket követően 2013. február 12-én nyújtotta be keresetét a bíróságon, amelyben 12.462.912 forint kártérítés és járulékai megfizetésére kérte az alperes kötelezését a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére, 349. §-ának (1) bekezdésére és a Ket. 4. §-ának (2) bekezdésére hivatkozással. Álláspontja szerint az alperes nyilvánvalóan és kirívóan jogellenesen járt el amikor a tévesen megállapított pontszám miatt elutasította a felperes támogatás iránti kérelmét, ennek következtében a támogatástól a felperes elesett, így azzal azonos összegű kár érte. Az alperes a felperes 2010. február 12-ei fellebbezéséhez képest jelentős

késedelemmel, 2010. november 24-én hozta meg az új határozatot, amely a kifizetési kérelem benyújtásának határidejéhez képest öt és fél hónappal elkésett.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú elutasító határozat nem zárta ki, hogy a felperes integrált szántóföldi növénytermesztési célprogramban is területazonosítási kérelmet terjesszen elő, erre tekintettel a felperes saját hibája következtében esett el a támogatástól. Az alperes jogalkalmazása nem volt kirívóan súlyos tévedés és az a felróhatóság körén kívül esett. Megítélése szerint továbbá a felperes csak olyan összegű kártérítésre jogosult, amelyet egyébként a 2009-es évben kapott volna.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét túlnyomórészt alaposnak találta. Határozatát a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére, 349. §-ának (1) bekezdésére, a Pp. 164. §-ának (1) bekezdésére, és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V.14.) FVM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2010. május 13-áig hatályban volt 39. §-ának (1) bekezdésére és 42. §-ának (1)-(3) bekezdéseire alapította.

Nem osztotta az alperes álláspontját abban, hogy a felperes saját hibája alapján esett el a támogatástól. Ezzel szemben azt hangsúlyozta, hogy a Rendelet 39. §-ának (1) bekezdése szerint a felperesnek 2010. június 9-éig lehetősége lett volna területazonosítási kérelem benyújtására az integrált szántóföldi növénytermesztési célprogramban, amennyiben ezen időpontig az alperes nem hozza meg a másodfokú határozatát. A felperes azonban már e határidő lejártát megelőzően, 2010. május 10-én jogerős elutasító határozattal rendelkezett, ezért azon kivételi kör alá tartozott, akik számára a jogszabály nem engedte meg a kérelem benyújtását. Amennyiben ezt a felperes mégis megtette volna, úgy azt a hatóság nyilvánvalóan elutasítja, ezért a kérelem alperes által hiányolt benyújtása a felperes kárának elhárítására nem lett volna alkalmas.

Ugyanakkor nem találta nyilvánvaló és kirívó jogsértésnek az elsőfokú hatóság perben sérelmezett magatartását. Álláspontja szerint ugyanis a felperes azért esett el a támogatási összegtől, hogy az alperes olyan időpontban hozta meg a támogatási kérelemnek az integrált szántóföldi növénytermesztési célprogramban is helyt adó határozatát, amikor a felperes számára már lejárt a területazonosítási kérelem elektronikus benyújtásnak, majd annak nyomán a kifizetés igénylésének lehetősége. Mindezt tetézte, hogy az alperes ezt követően téves eljárásával ismét megakadályozta, hogy a felperes kifizetést igényeljen, ugyanis az új eljárásban született, a támogatási kérelemnek helyt adó határozat ellenére a területazonosítási kérelmet a 2011. augusztus 10-én hozott határozatával először jogsértően elutasította. A felperes ezért a másodfokú megsemmisítő határozat következtében megismételt elsőfokú eljárásban, 2012. február 9-én került először abba a helyzetbe, hogy rendelkezett a területazonosítási kérelmet pozitívan elbíráló határozattal és kifizetési kérelemmel élhetett. Az alperessel, mint szakhatósággal szemben magasabb az elvárható gondosság mértéke, ezért néhány napos

késesedelem sem elfogadható akkor, ha annak következménye az ügyfél valamely jogosultságának megszűnése.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az alperes kártérítési felelősségét megállapította.

A kárösszecszerűségének meghatározásához felhívta az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból, valamint a központi költségvetésből finanszírozott egyes támogatások 2010. évi igénybevételeivel kapcsolatos egységes eljárási szabályokról szóló 34/2010. (IV.9.) FVM rendelet 17. §-ának (2) bekezdését, amely szerint a támogatás euróban kerül megállapításra és forintban fizetik ki. Ismertette, hogy az átváltásra a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló 2005. június 21-ei 1290/2005/EK tanácsi rendelet 45. cikkében, továbbá az euróval kapcsolatos agromonetáris rendszernek a mezőgazdaságban való alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról és egyes rendeletek módosításáról szóló 2006. december 20-ai 1913/2006/EK bizottsági rendelet 7. cikk (1) bekezdése és 11. cikke szerint meghatározott árfolyamot kell alkalmazni. Mindezekből megállapította, hogy a 2009. szeptember 1-től 2010. augusztus 31-éig terjedő gazdasági évre igényelt támogatásra az árfolyam meghatározó ügyleti ténye 2009. január 1-je. Erre tekintettel a 2008. december 31. napját megelőzően utoljára rögzített árfolyamot vette figyelembe, amely 269,7 HUF=1 EUR volt. A jóváhagyott terület alapján ezért a felperest megillető 42.637,4 euró ismertetett árfolyamon átszámított forint ellenértékének, 11.499.307 forintnak a megfizetésére kötelezte az alperest, míg a keresetet ezt meghaladóan elutasította.

A határozattal szemben az alperes élt fellebbezéssel, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan kármegosztás alkalmazását, harmadlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

Álláspontja szerint 2009. június 25-e és 2010. május 27-e között semmilyen jogi akadálya nem volt annak, hogy a felperes területazonosítási és kifizetési kérelemmel éljen, azt ugyanis az alperesnél folyamatban lévő eljárás - a felperes támogatási határozat elleni fellebbezésének elbírálása - nem zárta ki. A Rendelet 39. §-ának (1) bekezdése szerint csak jogerős elutasító határozattal vagy jogerős eljárást megszüntető végzéssel rendelkező ügyfél nem jogosult területazonosítási és kifizetési kérelem előterjesztésére. A felperes 2009. június 25-étől 2010. május 27-éig nem rendelkezett ilyen jogerős határozattal vagy eljárást megszüntető végzéssel, ennél fogva közel egy év állt rendelkezésére a kérelmei benyújtására. Mindezek következtében nem az alperes eljárásnak időtartama, illetve nem is az alperes döntései, hanem a felperes magatartása okozta azt, hogy területazonosítási kérelmet késedelmesen, kifizetési kérelmet pedig egyáltalán nem terjesztett elő az integrált szántóföldi növénytermesztési célprogramban.

Másodlagosan kármegosztás alkalmazását kérte arra hivatkozással, hogy a

felperes és az alperes együttes magatartása eredményezte, hogy a felperes nem tudott kifizetési kérelmet előterjeszteni. Utalt a Kúria hasonló tényállású ügyben született eseti döntésére, amely szerint a támogatást igénylő ügyfelektől - különösen jogvesztő határidő esetén - elvárható, hogy érdemi lépéseket tegyenek a kérelem határidőben történő előterjesztésére, függetlenül attól, hogy esetleg a hatóság mulaszt. A felperes ilyen érdemi lépéseket nem tett, ezért a bekövetkezett kárért őt is felelősség terheli.

Arra is hivatkozott az alperes a fellebbezésében, hogy a megítélt kártérítés összege megalapozatlan, azt ugyanis a késedelmesen benyújtott, ezért a támogatás kifizetése tekintetében joghatással nem bíró területazonosítási kérelemben, illetve a be nem nyújtott kifizetési kérelemben állítólagosan feltüntetni kívánt támogatási összeg alapján állapította meg az elsőfokú bíróság. A kárösszezszerűségének illetően megállapítása nem bizonyított tényeken alapul, ennél fogva jogszabálysértő.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult annak helyes indokaira utalással.

Fellebbezéssel nem volt támadott az elsőfokú ítéletnek a felperes meghaladó keresetét elutasító rendelkezése, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján nem érintette.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a jogvita eldöntése által indokolt mértékben lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg és abból az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló érdemi döntést hozott. Határozatában a perben felmerült valamennyi lényeges kérdésre kitért, kifejtett indokait a Fővárosi Ítéltábla mindenben osztotta. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel azok közül az alábbiakat hangsúlyozza.

A felperes a Ptk 349. § (1) bekezdésére alapítva terjesztette elő keresetét, államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt. Ennek feltételei a jogellenes magatartás, a kár, az okozati összefüggés, a vétkesség, valamint annak ténye, hogy a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetve a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket a károsult igénybe vette. A károkozásnak az államigazgatási szerv közhatalmi szerepével kell kapcsolatban lennie, azaz a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező, intézkedő tevékenységgel, illetve mulasztással. Sajátos esete az államigazgatási jogkörben okozott kárnak, amikor a kár téves jogalkalmazásból fakad. A felelősség alapja ebben az esetben csak kirívóan súlyos jogértelmezési és jogalkalmazási tévedés lehet. Mérlegelési jogkörben hozott határozat esetén a mérlegelés kirívó okszerűtlensége vagy megalapozatlansága eredményezheti a kártérítési felelősséget az ítélkezési gyakorlat szerint. Mindezek alapján azt kellett vizsgálni, hogy a perbeli esetben megvalósult-e az alperes oldalán olyan jogellenes és felróható magatartás, amellyel okozati összefüggésben áll az, hogy a felperes nem

részesült a 2009-2010. gazdálkodási évre vonatkozó támogatásban az integrált szántóföldi növénytermesztési célprogramban.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V. 14.) FVM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) perbeli esetre irányadó, 2010. május 13-áig hatályban volt szövege 39. §-ának (1) bekezdése szerint a támogatási kérelmet benyújtott ügyfélnek - a jogerős elutasító határozattal vagy jogerős, eljárást megszüntető végzéssel rendelkező ügyfél kivételével - a kifizetési kérelmet megelőzően, de legkésőbb május 15-ig elektronikus úton területazonosítási kérelmet kellett benyújtania az MVH részére. A Rendelet vonatkozó részét a 69/2010. (V. 13.) FVM rendelet 11. §-ának (1) bekezdése 2010. május 14-i hatállyal módosította, ennek értelmében a területazonosítási kérelem benyújtására nyitva álló határidő 2010-ben június 9-ére változott.

A Rendelet 42. §-ának (1) bekezdése értelmében kifizetési kérelmet az nyújthatott be, aki a 39. § (1) bekezdés alapján területazonosítási kérelmet nyújtott be. A (2) bekezdés szerint kizárólag a területazonosítási kérelemre hozott határozatban jóváhagyott EOV koordináták által beazonosított területek tekintetében volt jogosult az ügyfél a kifizetésre. A (3) bekezdés alapján a kifizetési kérelmet 2010-től évente az egységes kérelemről szóló rendelet szerinti egységes kérelem részeként május 15-ig kellett elektronikusan benyújtani.

Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy az irányadó jogszabályi rendelkezések alapján a felperesnek a támogatás elnyeréséhez először támogatási kérelmet, majd területazonosítási kérelmet végül kifizetési kérelmet kellett benyújtania. Osztható volt az álláspontja abban, hogy a felperes azáltal esett el a támogatási összegtől, hogy az alperes olyan időpontban hozta meg a támogatási kérelemnek az integrált szántóföldi növénytermesztési célprogramban is helyt adó határozatát, amikor a felperes számára már lejárt a területazonosítási kérelem elektronikus benyújtásnak, majd annak nyomán a kifizetés igénylésének lehetősége. Az alperes ezt követően az új eljárásban született, a támogatási kérelemnek helyt adó határozat ellenére a területazonosítási kérelmet a 2011. augusztus 10-én hozott határozatával ismét elutasította, ezért a másodfokú megsemmisítő határozat következtében megismételt elsőfokú eljárásban, 2012. február 9-én került először a felperes abba a helyzetbe, hogy rendelkezett a területazonosítási kérelmet pozitívan elbíráló határozattal és kifizetési kérelemmel élhetett.

A Rendelet 39. §-ának (1) bekezdése szerint a felperesnek 2010. június 9-éig volt lehetősége területazonosítási kérelem benyújtására az integrált szántóföldi növénytermesztési célprogramban, a felperes azonban már e határidő lejártát megelőzően, 2010. május 10-én jogerős elutasító határozattal rendelkezett, ezért a jogszabály szerint nem volt lehetősége a kérelem benyújtására. Ilyen kérelmet ugyanis csak jogerős elutasító határozattal vagy jogerős eljárást megszüntető végzéssel nem rendelkező támogatási kérelmet benyújtott ügyfél terjeszthetett elő

legkésőbb 2010. június 9-éig. Alaptalanul hivatkozott ezért az alperes a fellebbezésében arra, hogy kizárólag a felperes döntése volt, hogy területazonosítási kérelmét késedelmesen nyújtotta be, kifizetési kérelmet pedig egyáltalán nem terjesztett elő az integrált szántóföldi növénytermesztési célprogramban. A felperes területazonosítási kérelemmel a jogszabály kizáró rendelkezése értelmében nem élhetett, ezért nem a felperes magatartása eredményezte a támogatás elmaradásában megnyilvánuló kárt.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy az alperesnek az a jogellenes eljárás róható fel, hogy a támogatási kérelemnek, illetve azt követően a területazonosítási kérelemnek helyt adó határozatát olyan időpontban hozta meg, amikor a felperes számára a további - nevezetesen a területazonosítási kérelem, illetve a kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló - határidő már eltelt. Az alperesnek, mint kifejezetten a mezőgazdasági agrár-vidékfejlesztési támogatásokkal összefüggő végrehajtási feladatokat ellátó hatóságnak tudomással kellett bírnia a határidők és a kérelmek egymásra épülő speciális jellegéről, ezért vele szemben magasabb az elvárható gondosság mértéke. Késedelme az ügyfél jogosultságának megszűnését eredményezte, ezért kártérítési felelőssége fennáll.

A másodfokú bíróság nem látott lehetőséget az alperes által indítványozott kármegosztásra sem. A felperes az alperes döntéseivel szemben folyamatosan jogorvoslat iránt folyamodott, a szántóföldi növénytermesztési célprogramban benyújtott támogatási kérelmét elutasító elsőfokú határozattal szemben előbb fellebbezéssel élt, majd ennek eredménytelenségét követően a jogerős döntést keresettel támadta meg, amelynek eredményeként a másodfokú hatóság - az alperes központi szerve - az elsőfokú határozatot megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban az elsőfokú hatóság a felperes támogatási kérelmének részben helyt adott, az ennek nyomán benyújtott területazonosítási kérelmet azonban a hatóság a 2011. augusztus 10-ei határozatával ismét elutasította. A felperes újabb jogorvoslati kérelme folytán eljáró másodfokú hatóság intézkedésének eredményeként került sor a felperes területazonosítási kérelmének teljesítésére 2012. február 9-én. Nem volt tehát olyan mulasztás a felperes oldalán, amely kármegosztásra adna alapot. Nem tekinthető ilyennek annak ténye sem, hogy 2009. június 25-e és 2010. május 27-e között nem élt területazonosítási és támogatási kérelemmel. A jogszabály ismertetett egyértelmű rendelkezése folytán ugyanis e kérelmei nyilvánvalóan elutasításra kerültek volna, azaz a kár elhárítására vagy csökkentésére nem vezethetnének. A Kúria fellebbezésben felhívott határozata pedig a perbelitől eltérő tényálláson alapul, az még analógia útján sem alkalmazható a jelen esetre.

Helyes volt az elsőfokú bíróság döntése az összecszerűség tekintetében is. Az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával állapította meg a felperest ért kár mértékét, amelyet az alperes az elsőfokú eljárásban annyiban tett vitássá, hogy álláspontja szerint nem a 2011. évre irányadó euró/forint árfolyamot kell ennek megállapításakor figyelembe venni. Az elsőfokú bíróság azonban számításai során nem a 2011. évi, hanem a 2008. december 31. napját megelőzően utoljára rögzített

EUR/HUF átváltási árfolyamot vette figyelembe, döntése ebben a tekintetben is megalapozott volt.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság döntése megalapozott volt, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve annak fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperest a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes oldalán felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2), (5) és (6) bekezdése és 4/A. §-a alapján mérlegeléssel megállapított 272.500 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére.

A per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről - az alperes személyes illetékmentességére tekintettel - az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint rendelkezett.

, 2014. szeptember 25.

Dr. Lesenyi Terézia s.k.
a tanács elnöke

Dr. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.
előadó bíró

Dr. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: